

fővárosunkban ... a legkülönbözőbb nemzetek történelmének, kulturájának van egy-egy jele utcanév, emléktábla, vagy szobor formájában..." Elsoroltam jónéhányat, sajnálkozva jegyezvén meg, hogy Körmenyi Jenő Krisztus-szobrán (a „National Catholic Welfare Conference” székházának falában) és a Református Szövetség „Kossuth House”-ának nevében a Kossuth Ház számára készít szobrot Takács Pál — Fabriczi Kováts Mihály ezredesről, függetlenségi háborunk magyar hősről. „Lépéseket kellene tenni arra nézve, hogy ez a szobor magának a fővárosnak egy alkalmas pontjára kerülhessen és így nemzeti és nemzetközi figyelem tárgya legyen... Nemzeti fennállásunk 200. évfordulójának ünnepeivel ki lehetne miltöbb, mint Pulaski barátja és bajtársa, aki amerikai zászlóval és magyar huszár-karddal szállt a halálba... akire ráillik a Kosciuszkozra tett költői megjegyzés: „Amikor haldokolva lebukott, felsíkkoltott a szabadság!”...”

Most azután történik is lépés. Jogi előírásoknak megfelelően bejegyeztetett egy „Committee for an American Hungarian Bicentennial Monument, Inc.” nevű alakulat. (Tagjai: Dr. Horváth Elek elnök, jogtanácsos; Dr. Bay Zoltán fizikus, egyet. tanár; Högye Mihály ref. lelkész; Dr. Zalotay József r. kat. teológiai tanár; Dr. Kiss Sándor publicista; Taba János nagyvendéglo-tulajdonos.)

A századforduló idején Kohányi Tihamér „Szabadság”-ja vezette a sajtókampányt a ma is álló clevelandi Kossuth-szobor létrehozatalára. Néhány évvel utóbb a „Szabadság” kezdeményezte azt a mozgalmat, amely a Budapesten ma is amerikai zarándókhely szerepét betöltő Washington-szobor felállításához vezetett. Annál természetesebb rokonszenvenvel figyeljük tehát az akciót, amelynek talán egyenesen előnyére szolgálhat a fentebb vázolt washingtoni manőverezés... itt-ott megürül egy hely... De akárhogy is: az, hogy taktikailag alkalmas-e az időpont a Kováts-szobor számára, nem lehet elsősorú kérdés. Amerika és a magyarság hősi halottjának és a „Bicentennial” legbensőbb értelmének szoros összefüggése nem tehető merő taktika kérdésévé Kováts Mihály emlékezetének ügye az amerikai és magyar-amerikai történelmi öntudat és lelkiismeret ügye.

„Szabadság”

1976

Jan 11

